

Mag ik dit stuk wel of niet opnemen?

Nu staat Nederland centraal. Alle vragen gaan over Nederlands materiaal. Met zoals altijd de vraag of het verstandig is dit materiaal in een officiële tentoonstelling te laten beoordelen. Laat u niet ontmoedigen als vaak wordt gezegd een stuk liever niet op te nemen. Een leuk, gek, stuk dat niet 'mag', blijft een leuk, gek stuk. Dat mag absoluut in uw verzameling, maar wees inderdaad verstandig, laat dat stuk niet jureren.

82-1 Burgemeester Thomassen

- a. Ja, als het gaat om de wapenspreuk van Rotterdam
- b. Ja, als het gaat om koningin Wilhelmina
- c. Ja, als het gaat om burgemeester Oud (1886-1968)
- d. Ja, als het gaat om burgemeester Thomassen (1965-1974)

Antwoord a (en ook wel b). In een thematische verzameling mag een 'roodfranking' worden gebruikt, maar niet te veel en alleen van uitstekende kwaliteit. De kwaliteit van dit stempel is, eerlijk gezegd, niet goed genoeg, er zijn gedeelten van de afdruk weggevallen. Het gebruik van dit stuk is dus af te raden. De afzender (het kabinet van burgemeester Thomassen) heeft geen portvrijdom of portreductie. De afzender heeft geen postale betekenis en kan thematisch niet worden gebruikt. Behalve: als het frankeerstempel (FR 10280) uitsluitend gebruikt zou worden voor burgemeesterspost (dan is dit stempel met dit nummer direct verbonden met de burgemeester). Maar (nagegaan) dat was hier niet het geval: het stempel werd ook gebruikt voor post van anderen.

82-1

De wapenspreuk in het stempel is thematisch bruikbaar. Deze spreuk is in 1948 door koningin Wilhelmina toegekend. Met een goed verhaal is het stempel dus bruikbaar voor koningin Wilhelmina.

82-2 Olieslagers

- a. Ja, dit is een officieel door de Post uitgegeven briefkaart.
- b. Ja, een toeslag voor het Ballonfonds is een 'postaal' fonds.
- c. Nee, dit is een particuliere bijdruk waarvoor te veel geld wordt gevraagd (50 cent).
- d. Nee, de kaart is wel gestempeld, maar heeft niet 'gelopen'.

Antwoord c. Het betreft een particuliere bijdruk, in een aparte drukgang van de fabricage van de kaart zelf (o.a. te zien aan de afwijkende kleur). Toeslagen op postzegels en poststukken van meer dan 50% worden niet als 'normaal' gezien. Het is 'maakwerk': voor een filatelist gestempeld zonder dat het stuk is verstuurd. Het gebruikte stempelkussen is bovendien niet volgens de regels (groen in plaats van zwart).

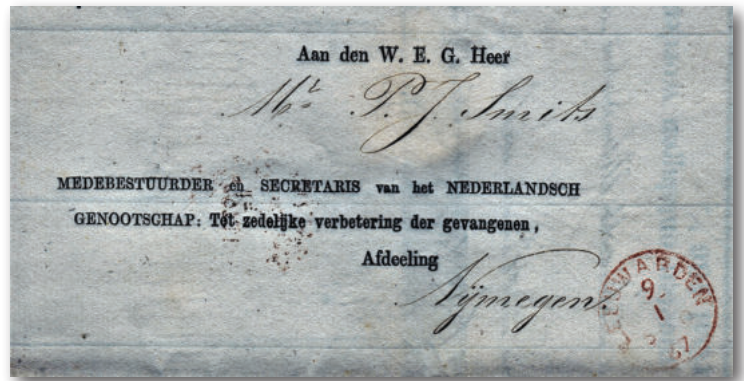
82-2

Kortom: best leuk stuk, maar niet opnemen!

82-3 Zedelijke Verbetering van Gevangenen

- a. Ja, wat een mooi oud stuk over een mooi onderwerp!
- b. Ja, bij achterafbetaling zijn de (gedrukte) adresgegevens postaal en mogen dus thematisch worden gebruikt.
- c. Nee, adresgegevens mogen thematisch niet worden gebruikt.
- d. Nee, het stuk is niet met postzegels gefrankeerd.

Antwoord c. Nederland kreeg zijn eerste postzegels in 1852, maar deze zegels hoefden niet te worden gebruikt. Lange tijd bestond nog de mogelijkheid van betaling door de geadresseerde (achterafbetaling) naast de betaling door de verzender (vooruitbetaling). Uit de reglementen over de thematische verzamelingen is duidelijk dat adresgegevens in principe thematisch niet mogen worden gebruikt.

82-3

82-4 Onder andere bijteelt

- a. Ja, postwaardestukken passen prima in een thematische verzameling.
- b. Ja, MET vermelding dat dit een privébedrukte briefkaart is, mag zo'n kaart, zeker incidenteel, thematisch worden gebruikt.
- c. Nee, dit is immers een juist gefrankeerde, gewone, goed gebruikte briefkaart.
- d. Nee, de tekst over bijteelt kan niet thematisch worden gebruikt.

Antwoord d. Indien het stuk een postwaardestuk zou zijn (een kaart met een ingedrukte zegel en niet zoals hier met een opgeplakte zegel), kan MET de vermelding dat dit een privébedrukte briefkaart is, zo'n kaart mijns inziens, zeker incidenteel, thematisch worden gebruikt. Als je overigens strikt in de regels bent, mogen de privé gedrukte gegevens op een poststuk nooit worden gebruikt, ook als het wel een postwaardestuk was.

82-4

82-5 Sluitzegel

- a. Ja, immers de sluitzegel is postaal gewaardeerd (met het aankomststempel).
- b. Ja, de sluitzegel mag in de verzameling als deze niet gebruikt is als postzegel, de brief is immers juist gefrankeerd.
- c. Nee, de afstempeling had moeten plaatsvinden met het vertrekstempel (Rijpwetering).
- d. Nee, sluitzegels vormen nimmer een onderdeel van een postzegelverzameling.

Antwoord d. De Post had de sluitzegel niet mogen stempelen als ware het een postzegel. Sluitzegels hebben geen enkele postale betekenis en passen dus niet in een postzegelverzameling.

82-5a

82-5b

82-6 Open vraag: Goudplevier

Past dit moderne brievenbuspakjebewijs wel in een vogelverzameling? Er staat immers een straatnaam op gedrukt: "Goudplevier". Duidelijk genoemd naar het vogeltje. Een bijzonder stuk, maar thematisch eigenlijk zonder waarde: geen goudplevier te zien! En het is ook al helemaal geen poststuk. En daarenboven: het gaat hier om adresgegevens van de geadresseerde, die kunnen volgens de huidige regels toch nooit worden gebruikt?

81-6 Antwoord Open vraag: *General Gouvernement*

Het is eigenlijk een te mooi stuk om waar te zijn... En dat is het ook, het stuk is vals. De verkoper heeft dat aangegeven. Koop zo'n stuk niet. Je belooft dan de vervalsers, ook al is de prijs relatief laag en is de verkoper die vervalsers niet. In een verzameling mogen geen valse stukken zitten. Doe het ook niet als je het erbij schrijft.

Maar waarom is dit stuk vals? Ik ben geen expert op dit gebied en weet het niet. Van de lezers is overigens geen antwoord binnengekomen.

82-6

81-5 Reactie op *Deutsche Briefmarke*

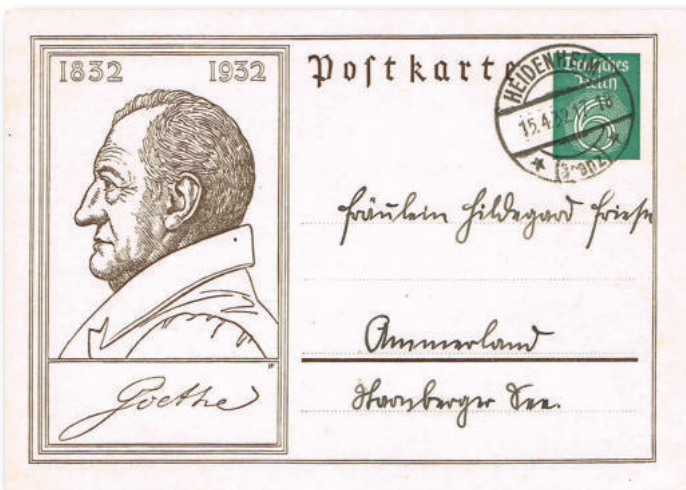
In het artikel van Jan Cees van Duin "Mag ik dit stuk wel of niet opnemen" in Thema van april 2019, wordt onder nummer 81-5 *Deutsche Briefmarke* een Duitse briefkaart getoond met op het linker deel reclame voor een tentoonstelling en een afbeelding van een oude postzegel uit Pruisen. Als antwoord geeft Jan Cees keuze c: "Nee, dit is privé bedrukte briefkaart, het linker deel is 'onbruikbaar'."

Hierop heeft Peter van Nies een reactie geschreven.

Verschillende soorten geïllustreerde postwaardestukken

Het is in dit verband essentieel te weten dat er verschillende soorten geïllustreerde postwaardestukken bestaan. Daarbij maakt het overigens geen verschil of het hierbij gaat om postkaarten (briefkaarten), enveloppen, aerogrammen of soortgelijke postwaardestukken. Grosso modo zijn deze in drie categorieën te verdelen:

- 1 officieel door de posterijen uitgegeven geïllustreerde stukken (1: *Michel P213*);
- 2 door een particulier (bedrijf, instelling enz.) uitgegeven stuk, door de posterijen daarna voorzien van een ingedrukte zegel (2: *Frech PP15-C27-04, gefrankeerd op bestelling*);
- 3 door de posterijen uitgegeven stukken die daarna door een particulier (bedrijf, instelling enz.) zijn voorzien van een tekst of illustratie (3: *Frech PP9-F292-09, met particuliere bijdruk*).

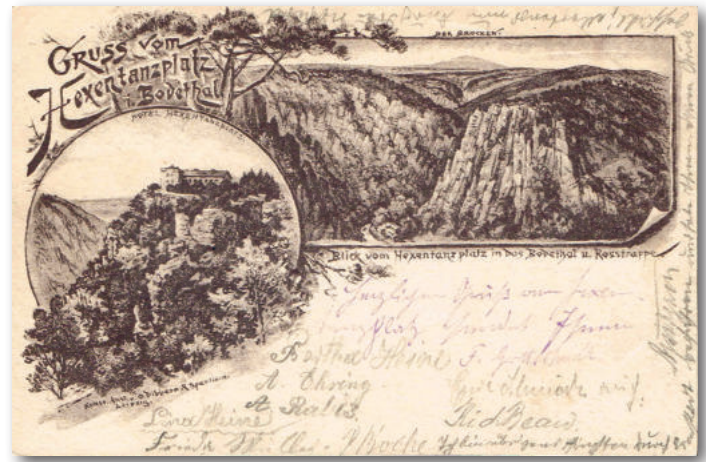
81-5.1

81-5.2

Dat de onder 1 genoemde stukken zonder problemen opgenomen kunnen worden in een thematische tentoonstellingscollectie is, denk ik, voor iedereen wel duidelijk. Hetzelfde geldt voor de onder 2 genoemde stukken. Het feit dat de posterijen de ingedrukte zegel hebben geplaatst op de particulier bedrukte kaart/envelop impliceert, dat de posterijen er hun goedkeuring aan hebben gegeven. Daarmee zou je het hele stuk dus als postaal kunnen beschouwen.

Voor de onder 3 genoemde stukken geldt dat echter niet. De door de particulier naderhand toegevoegde tekst of illustratie is niet door de posterijen gezien en kon dus ook niet als zodanig door hen goedgekeurd worden. Daarmee kan deze toevoeging niet als postaal gekwalificeerd worden, maar moet als strikt particulier gezien worden. De officiële benaming van de FIP voor dit soort materiaal is 'repiquage' (door de Duitstaligen wordt dit 'Zudruck' genoemd) en het gebruik daarvan wordt in thematische collecties afgeraden.

81-5.3

Catalogi voor Duitse geïllustreerde postkaarten met particuliere bedrukking

Voor wat betreft de Duitse postkaarten is het goed om te weten dat er catalogi bestaan waarin deze vrijwel uitputtend zijn opgenomen (er worden nog af en toe nieuwe ontdekt). Ik heb zelf twee van die catalogi: zowel band I (4: *Deutsches Reich van 1873-1945*, 3^e druk uit 2003) als band II (*Bayern en Württemberg*, 3e druk uit 2008). Beide zijn samengesteld door Hanspeter Frech die deze ook in eigen beheer heeft uitgegeven. Van beide catalogi is in 2017 de 4e druk verschenen.

Gezien het grote aantal verschillende postkaarten (ik heb ze niet geteld, maar volgens mij zijn het er wel enkele duizenden) is het, zéker voor de gevorderde thematisch tentoonsteller, bijna een must om over deze catalogi te beschikken. Ze geven niet alleen een inzicht in datgene wat er bestaat, maar ook over de categorie waarin ze moeten worden ingedeeld en, last but not least, de prijs die ervoor betaald zou kunnen worden. De vermelde prijzen zijn overigens nettoprijzen: dat wat er staat, moet je betalen tenzij op basis van de kwaliteit een hogere of lagere prijs voor de hand zou liggen.

De sortering in deze catalogi is chronologisch op basis van de ingedrukte zegel; vervolgens wordt een onderscheid gemaakt in een aantal verschillende rubrieken, te weten A t/m G (hierop wil ik in dit artikel niet verder ingaan). Per rubriek worden de kaarten zoveel mogelijk chronologisch gerangschikt (datum van het evenement) en waar dat niet mogelijk is, alfabetisch (plaats van het evenement). Het opmerkelijkste is, dat de catalogustekst bij postkaarten waarop de zegel naderhand is aangebracht (categorie 2), vet is gedrukt, terwijl de catalogustekst bij postkaarten waarop de particuliere tekst of afbeelding als laatste zijn aangebracht (categorie 3) in een normaal lettertype is gedrukt.

Terug naar de briefkaart die onder 81-5 getoond werd

De ingedrukte zegel is de 5 Rpf (*Reichspfennig*) *Luftpost, grün*. Deze is terug te vinden in de catalogus van het Duitse Rijk band I onder nummer 'PP142'. Vervolgens vinden we in rubriek C onder nummer 11 de vermelding "16.-18.4.1937, Berlin, Die Deutsche Briefmarke, Nationale Ausstellung 1937; vs links Preußen-Marke". Deze tekst is vetgedrukt en daarmee valt deze kaart dus onder categorie 2 (5).

Het antwoord op de gestelde vraag had naar mijn mening dus moeten zijn "a. Ja, alles is 'bruikbaar': dit is een normaal gelopen expresse briefkaart." Ik zou er overigens wel een filatelistische toelichting bij geven, bijvoorbeeld "particuliere briefkaart, gefrankeerd op bestelling" of een soortgelijke tekst. Daarmee wordt een stukje filatelistische kennis getoond. In mijn eigen verzameling zet ik er bovendien nog het nummer volgens de Frech-catalogus bij.

□

81-5.4

81-5.5